

**Կոտայքի մարզի Մայակովսկի համայնքի տարածքում նախատեսվող մասնավոր
գերեզմանատան**

**ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ**

Երևան 2020

Կոտայքի մարզի Մայակովսկի համայնքի տարածքում նախատեսվող մասնավոր
գերեզմանատան

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

<<Էկո Մենեջմենթ>> ՍՊԸ տնօրեն՝

Ա.Մինասյան

«Սուսաննա Խաչատրյան Արժրունու» ԱԶ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻԶԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	4
2.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	5
2.1	Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն.....	5
2.2	Հապավումներ.....	5
2.3	Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)	6
	Հիմնական տեխնիկա-տնտեսական ցուցանիշներ.....	6
3.	ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻԶԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԽԵՄԱՆ.....	8
3.1	Ընդհանուր տեղեկություններ.....	8
3.2	Աշխարհագրական դիրքը եվ կլիման.....	11
3.5	ՄԱԿԵՐԵՄԱՅԻՆ ՋՐԵՐ	12
	Հրագրան ԳԵՏԸ	12
	ԱԶԱՏ ԳԵՏԸ 13	
	ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹՅԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՆՄՈՒՇԱՌՈՒՄԸ.....	14
	Հրագրանի ՋՐԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔ.....	14
4	ՇՐՋԱԿԱ ՄԻԶԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԿԱՆԽԱՏԵՍՎՈՂ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	24
4.5	Մթնոլորտային արտանետումներ.....	24
5	ՇՐՋԱԿԱ ՄԻԶԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	25
5.1	Ռիսկերի գնահատում	25
5.2	Մթնոլորտային օդ.....	25
5.3	Ջրային ռեսուրսներ	26
5.4	Հողային ռեսուրսներ	26
5.5	Արտակարգ իրավիճակներին պատրաստվածությունը.....	27
5.6	Աղմուկ	27
5.7	Կենսաբազմազանություն.....	28
	ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ.....	30
	ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ.....	33
	ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	31

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույն նշանակություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը: Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

ՀՀ Կոտայքի մարզի Մայակովսկի համայնքում մասնավոր գերեզմանատան կառուցման աշխատաքային նախագծերի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը մշակված է "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի համաձայն:

2. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2.1 Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

- 1.2 Ձեռնարկող՝ «Սուսաննա Խաչատրյան Արժրունու» ԱԶ
- 1.3 Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն՝ ՀՀ, Կոտայքի մարզ Առինջ 5փ, տ 3, անձ. AF0768394,
- 1.4 Ձեռնարկողի փաստացի գործունեության հասցեն՝ ՀՀ, Կոտայքի մարզ Առինջ 5փ, տ 3, անձ.
- 1.5 Նախատեսվող գործունեության վարչական տարածքը՝ ՀՀ Կոտայքի մարզ, Մայակովսկի համայնք
- 1.6 Հեռախոս՝
- 1.7 Աշխատանքային նախագծի մշակող՝

2.2 Հապավումներ

- ՀՀ՝ Հայաստանի Հանրապետություն
- ՓԲԸ՝ Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
- ՍՊԸ՝ Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
- ՊՈԱԿ՝ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

2.3 Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնատեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ) Գետարգել մասնավոր գերեզմանատուն բացատրագիր

Կոտայքի մարզի Մայակովսկի համայնքի վարչական տարածքում 5.323939 հա գյուղատնտեսական նշանակության հողից 0.1 հա տեղափոխվել է էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների նշանակության ոլորտ մասնավոր գերեզմանատան կառուցելու նպատակով:

Մասնավոր գերեզմանատունը կազմակերպվելու է «Հուղարկավորությունների կազմակերպման և գերեզմանատների ու դիակիզարանների շահագործման մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված կարգերը, կանոնները և գերեզմանի վկայականի ձևը սահմանելու մասին «ՀՀ Կառավարության 23.11.2006թ. N1910-Ն որոշմամբ սահմանված նախագծա-նորմատիվային պահանջների համապատասխան:

Համաձայն նշված կարգի գերեզմանատներն տեղադրվում են բնակելի տներից, դպրոցներից, նախադպրոցական, առողջապահական և հասարակական այլ շենքերից ու հանգստի գոտիներից առնվազն 300 մետր հեռավորության վրա:

Հողերի նպատակային նշանակությունը՝ գյուղատնտեսական, գործառնական նշանակությունը՝ արոտավայր:

Գերեզմանատան տարածքը արդեն իսկ պարսպապատված է խուլ քարե պարսպով: Կանաչապատման լուծումները կներկայացվեն աշխատանքային նախագծի փաթեթում: Նախատեսվում է պարսպի երկայնքով երկշարք ծառատնկում:

Գերեզմանատան սանիտարապաշտպանիչ գոտին՝ նախատեսվել է պարսպից (ցանկապատից) առնվազն 10 մետր հեռավորությամբ:

Համաձայն հիշատակված կարգի տարածքի ինժեներաերկրաբանական հետազոտությունների աշխատանքները ընթացքի մեջ են, որոնց արդյունքները սահմանված կարգով գնահատման հաշվետվության կազմում կներկայացվեն Շրջակա միջավայրի նախարարություն:

Մուտքի հատվածի անմիջական հարևանությամբ նախատեսվում է տեղադրել բազալտե հանգստի քար, խաչ-հուշակոթող և աղբյուր-խաչքար: Վերջինին մոտ տեղակայվելու է մետաղյա ծածկարանով հանգստի տաղավար:

Հիմնական տեխնիկա-տնտեսական ցուցանիշներ

1. Հողամասի մակերեսը –5.323939 հա
2. Գյուղատնտեսական նշանակության հողից 0.1 հա տեղափոխվել է էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների նշանակության ոլորտ մասնավոր գերեզմանատան կառուցելու նպատակով:

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՏ

3. Ընդհանուր հողարկավորության ընտանեկան գերեզմանատների քանակը – 3800 ընտանեկան գերեզմանատեղ, առաջին փուլ 0.1 հա վրա – 70 ընտանեկան գերեզմանատեղ:
4. Կառուցապատման մակերեսը - 53,300 ք/մ/ այդ թվում՝ բարեկարգման անջրանցիկ հարթակ՝ 800 ք/մ
5. Մակերեսը –53,300 ք/մ, որից գերեզմանատեղերի ընդհանուր մակերեսը՝ 45,600 ք/մ, առաջին փուլ – 850 ք/մ:

2.4 Ելակետային տվյալներ

• **Հողային աշխատանքներ**

Հողային աշխատանքների ծավալը կհաշվարկվի նախագծման փուլում;

Հողային աշխատանքների ընթացքում օգտագործվելու է հետևյալ տեխնիկական միջոցները՝

- Էկսկավատոր – 1 հատ
- բուլդոզեր – 1 հատ
- բեռնատար մեքենա – 1 հատ

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացած աղբը տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից սահմանված վայր:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը կբարեկարգվի և կկանաչապատվի:

Մասնավոր գերեզմանատան ջրամատակարարումը և ջրահեռացումը կիրականացվի համափայն Վեոլիա Ջուր ՓԲԸ կողմից տրվող տեխնիկական պայմանների:

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ ԵՎ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԽԵՄԱՆ

3.1 Ընդհանուր տեղեկություններ

Մայակովսկի համայնքը կազմավորվել է 1828թ.-ից Պարսկաստանի Սալմաստ գավառի Փայաջուկ և Հաֆտվան գյուղերից գաղթած ընտանիքներից: Սկզբում համայնքն անվանվել է «Շահապ», սակայն խորհրդային տարիներին այն վերանվանվել է ռուս մեծ գրող Ա. Մայակովսկու անվամբ:

Համայնքում բնակչության հիմնական մասի արմատները Արևմտյան Հայաստանից են: Իրաքից գաղթել են եզդիների մի քանի ընտանիքներ, այժմ դրանք կազմում են մոտ 40 ընտանիք, 200 բնակչությունով: Սահմանակից համայնքներն են Աբովյան, Արամուս, Նոր Գյուղ, Բալահովիտ, Ձորաղբյուր: Համայնքի մակերեսը – 12.7 քառ.մետր, հեռավորությունը մայրաքաղաքից – 22 կմ, բնակչության թիվը – 2164, բնակչության կազմը - հայեր, եզդիներ: Կրթական հաստատություններ միջնակարգ դպրոց, մշակութային հաստատություններ – գրադարան: Բնակչության հիմնական զբաղմունքը – գյուղատնտեսություն, անասնապահություն:

ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

Չաստատում է՝
Մայակովսկի համայնքի ղեկավար
Վ. Բարսեղյան

Գազիկ Խաչատրյան

Անուն, ազգանուն

Կոտայք

մարզ

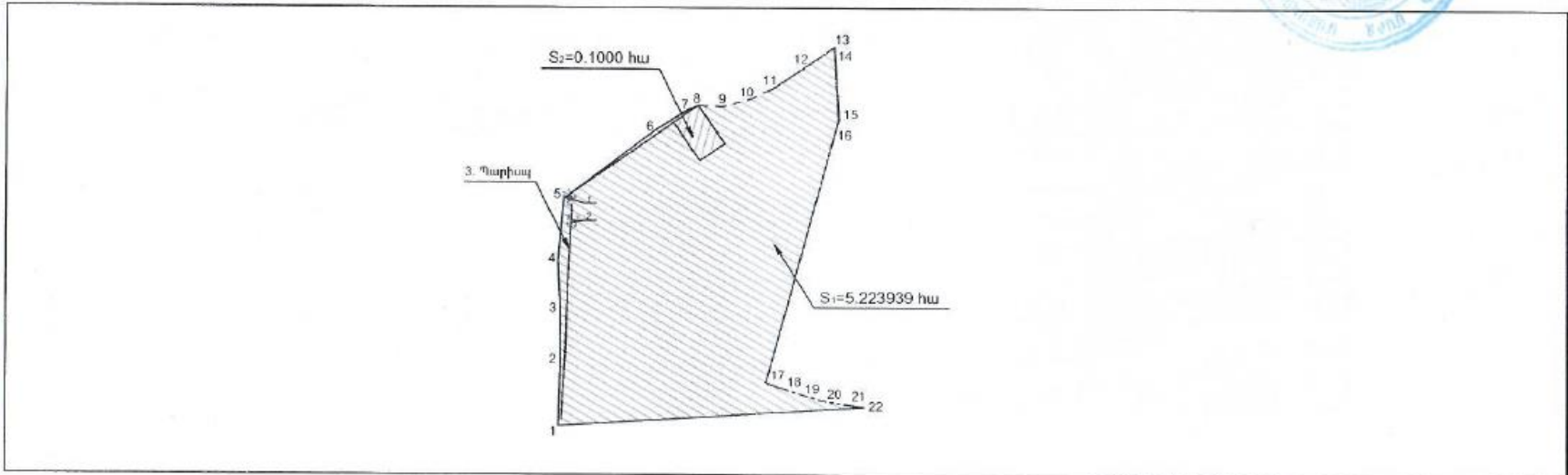
ին Հողատկացման հիմքը թիվ 16042013-07-0042 վկայական

2018թ.

Մայակովսկի

համայնք

Մասշտաբ 1:5000

Շ Ե Ն Բ, Շ Ի Ն ՈՒ Թ Յ Վ Ն

	ՀՈՂԱՄԱՍԻ	Անկյունային կետերի կոդեր	Կոորդինատները		Չափաբազմություն	Մասնատված սեփականատիրոջ (գյուղատնտեսի) անուն, ազգանունը (անվանումը)	Չափաբազմության հատկանիշ	Գործառնական նշանակությունը (անվանումը)	Անկյունային կետեր	Կոորդինատները		Չափաբազմություն
			Y	X						Y	X	
Մակերեսը քմ (հա)	5.323939 հա	1	8466078.254	4455901.780	55.98		1	Պահակատուն	1			
Ծածկագիրը	07-043-0128-0252	2	8466060.050	4455957.730	45.14		2	Սանհանգույց	1	8466086.411	4456094.694	4.16
		3	8466079.687	4456002.871	39.97			2	8466084.060	4456098.126	3.86	
Նպատակային նշանակությունը	Գյուղատնտեսական	4	8466077.592	4456042.789	54.31			3	8466087.244	4456100.308	4.16	
		5	8466082.405	4456096.886	96.66			4	8466089.606	4456096.883	3.87	
Գործառնական նշանակությունը	Արոտավայր	6	8466159.749	4456154.849	33.44			1	8466086.411	4456094.694		
		7	8466188.079	4456172.622	9.62			2				
Հողամասը ժանրաբեռնված է		8	8466196.980	4456176.308	20.62			1	8466088.514	4456075.848	2.28	
		9	8466217.566	4456175.999	24.46			2	8466088.695	4456078.121	3.28	
Կատարող (գյուղատնտեսի)	Վալերիկ Գալստյան (Անուն, ազգանուն)	10	8466241.235	4456181.755	23.13			3	8466091.961	4456077.837	2.28	
		11	8466261.980	4456191.975	31.55			4	8466091.632	4456075.576	3.13	
		12	8466288.329	4456209.328				1	8466088.514	4456075.848		

Կատարող

(գյուղատնտեսի)

Վալերիկ Գալստյան

(Անուն, ազգանուն)

Որակնակրման վկայականի համարը 054

տրման ամիս, ամսաթիվը 15.12.2011 թ.

Իրավաբանական անձի 282.64083

ԱԶ Վալերիկ Գալստյան

07.07.2018թ.
տրման ամսաթիվը

3.2 Աշխարհագրական դիրքը եվ կլիման

Շրջանի կլիման բարեխառն ցամաքային է: Տարածքում ձմեռը ցուրտ է: Հունվարի միջին ջերմաստիճանը կազմում է -5.9°C : Միջին տարեկան ջերմաստիճանը՝ 7.2°C : Գարունը զով է և երկարատև, ամառը՝ չափավոր տաք: Հուլիս-օգոստոս ամիսների միջին ջերմաստիճանը կազմում է 17°C , առավելագույնը՝ 23.2°C : Աշունը տեղումնառատ է: Տարեկան տեղումների միջին քանակը 564,4 մմ: Օդի հարաբերական խոնավությունը տատանվում է 63-78% սահմաններում: Միջին ամսեկան մթնոլորտային ճնշումը կազմում է 817-820 մբար:

Քամիները լեռնահովտային են, վառ արտահայտված սեզոնային և օրեկան բնույթով: Տեղանքի խիստ կտրտված ռելիեֆը նպաստում է քամիների լեռնահովտային ցիրկուլյացիայի խիստ անհավասարաչափ լինելուն:

3.3 Մթնոլորտային օդ

ՀՀ տարածքում օդային ավազանի ֆոնային աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից: Նախատեսվող մասնավոր գերեզմանատունը գտնվում է բնակելի տներից մոտ -----մ հեռավորության վրա: Այստեղ չկան գործող արդյունաբերական եւ խոշոր գյուղատնտեսական ձեռնարկություններ, համապատասխանաբար օդային ավազանը չի կրում անտրոպոգեն զգալի ազդեցություն: Մասնավոր գերեզմանատան տարածքում մշտական դիտակայաններ կամ պասիվ նմուշառիչներ չեն տեղադրված և օդային ավազանի աղտոտվածության վերաբերյալ տվյալներ չկան: Որոշակի պատկերացում բնակավայրերի օդային ավազանների աղտոտվածության մասին կարելի է ստանալ անալիտիկ եղանակով: Դրա համար «Էկոմոնիթորինգ»-ը առաջարկում է համապատասխան ձեռնարկ-ուղեցույց: Ըստուղեցույցի, մինչև 10 հազար բնակչությամբ բնակավայրերի համար, որոնց թվին էրասվում համայնքը, օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշներն են՝

- Փոշի՝ 0.2 մգ/խմ;
- Ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.02 մգ/խմ;
- Ազոտի երկօքսիդ՝ 0.008 մգ/խմ;
- Ածխածնի օքսիդ՝ 0.4 մգ/խմ:

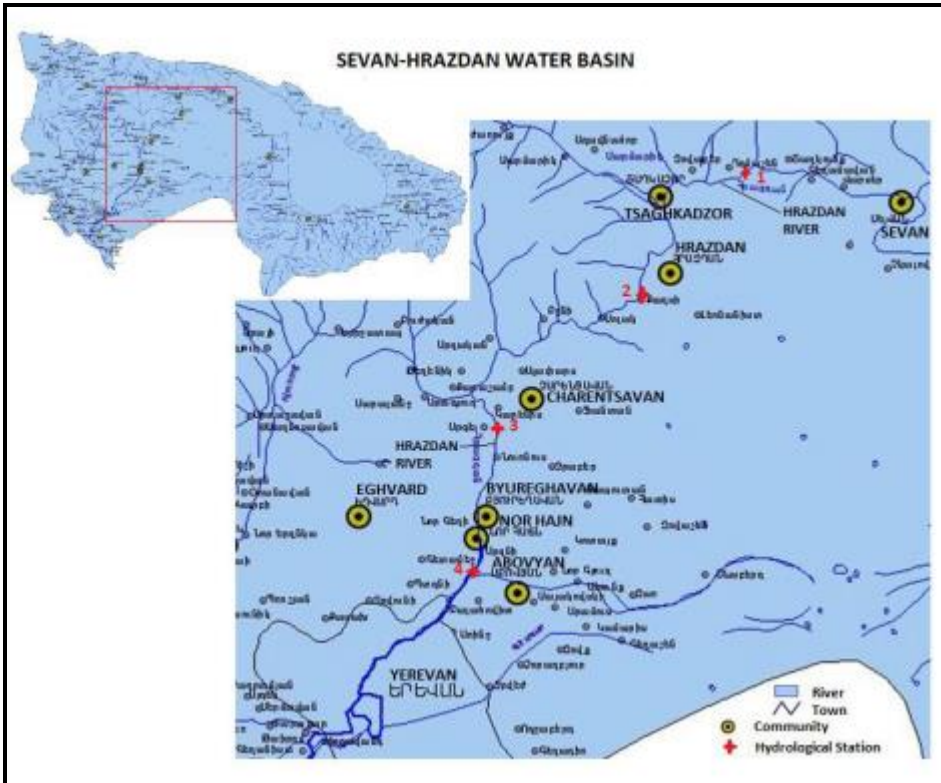
3.4 Աղմուկի մակարդակ

Ներկայացվող տեղանքում աղմուկի աղբյուր կարող են հանդիսանալ միայն ավտոտրանսպորտային միջոցները, սակայն քանի որ դրանց երթեւեկության ինտենսիվությունը շատ ցածր է, կարելի է ենթադրել, որ աղմուկի մակարդակը նույնպես բարձ չէ:

3.5 ՄԱԿԵՐԵՄԱՅԻՆ ՋՐԵՐ

Կոտայքի մարզը գերազանցապես տեղակայված է Սևան-Հրազդան ջրային ավազանում, որը ներառում է Հրազդան, Մարմարիկ, Քասախ և Ամբերդ գետերը: Կոտայքի մարզի շատ փոքր մաս գտնվում է Արարատի ջրային ավազանում: Սևան-Հրազդան ջրային ավազանի քարտեզ 5-3-ը ներկայացում է Սևան-Հրազդան ջրային ավազանը:

Քարտեզ 3-1 Սևան-Հրազդան ջրային ավազանի Քարտեզ

Աղբյուրը. Կոլի. (Նոյեմբեր 2011). ՇՄՄԱԳ.

Հրազդան ԳԵՏԸ

Հրազդան գետը սկիզբ է առնում Սևանա լճից և ձգվում է մինչև Սևան քաղաք: Գետի ավազանն իր վերին հոսքի սահմաններում սահմանակից է Փամբակ լեռնաշղթային հյուսիսում, Ծաղկունյաց լեռնաշղթային արևմուտքում և Գեղամա լեռնաշղթային արևելքում: Ընդհանուր առմամբ, գետը հոսում է նեղ կիրճով: Երևանն անցնելուց հետո գետը հոսում է Արարատյան դաշտավայրով և թափվում Արաքս գետ: Գետի երկարությունը 141 կմ է, իսկ թեքությունը՝ 1,000 մ: Ջրհավաք ավազանի տարածքը (առանց Սևանա Սևանա լճի) է 2,560 կմ²:

Հիդրոերկրաբանական տեսանկյունից գետի ջրհավաք ավազանը բաժանվում է երկու զգալիորեն տարբեր մասերի. աջ ափին տիրում են հիդրոֆոբիկ շերտերը, մինչդեռ ի

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

տարբերություն դրա, ձախ ափը կազմված է ճաքած ոչ ջրակայուն ապարներից: Ահա թե ինչու, գետի վտակները գլխավորապես աջ ափում են (Մարմարիկ, Դալար, Արայ):

Գետը հիմնականում լցվում է ձախ ափին գտնվող աղբյուրներից (Ակունք, Արգելթ, Արգնի, և այլն), որոնք իրենց հերթին սնվում են Գեղամա լեռնաշղթայից: Մարմարիկ գետը 37 կմ երկարության է, իսկ ջրհավաք ավազանը 427 կմ² է: Գետը սկիզբ է առնում Փամբակ և Ծաղկունյաց լեռնաշղթայից բխող աղբյուրներից և թափվում է Հրազդան գետ գետաբերանից 116 կմ հեռավորության վրա:

Գետի վրա տեղակայված է ութ հիդրոլոգիական կայան, որոնցից չորսը գտնվում են Կոտայք մարզում, ինչպես նկարագրվում է Աղյուսակ 3-1-ում: Հիդրոլոգիական կայանների գտնվելու վայրի մասին տվյալները բերվում են Սևան-Հրազդան Ջրայի ավազանի Քարտեզ 5-3 վերևում:

Աղյուսակ 3-1 Կոտայքի մարզում հիդրոլոգիական կայանների գտնվելու վայրը

NO ՀԻԴՐՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ

1	13 կմ Հրազդան քաղաքից վերև
2	0.5 կմ Քաղսի համայնքից հոսանքն ի վեր
3	0.5 կմ Արգել համայնքից հոսանքն ի վեր
4	0.5 կմ Արգնու ՀԷԿ-ից հոսանքն ի վեր

Աղբյուրը. Կովիի ՇՄՄԱԳ DD Հաշվետվությունը, 2011

Հաշվի առնելով այն, որ Հրազդան գետն իր սկզիզբն է առնում Սևանա լճից, ունի էական թեքություն, հոսում է Արարատի դաշտավայրով և կենտրոնական շրջաններով, ինչպես նաև մայրաքաղաքի միջով, համարվում է երկրի ամենամեծ գետը: Գետն օգտագործվում է ջրամատակարարման, էներգիայի, հանգստի, ձկնաբուծության և այլ նպատակներով:

ԱԶԱՏ ԳԵՏԸ

Ազատ գետը սկիզբ է առնում Գեղամա լեռների արևելյան հրաբխային լանջերից, որը բացատրում է, թե ինչու է գետը հիմնականում սնվում է ստորգետնյա աղբյուրներից: Գետը ձևավորվում է Գողթ և Յոթնակունք լեռնային հոսքը: Գետի երկարությունը 40 կմ է, իսկ ջրհավաք ավազանի տարածքը, 572 կմ²: Այն թափվում է Արաքս գետ Հրազդան գետի գետաբերանի 21 կմ վրա: Գետի միայն շատ փոքր վերին հատված է հոսում Կոտայք մարզով:

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

Գառնի գյուղի ստորին մասում գետը հանգիստ հոսում է Լանջազատ գյուղով Արարատի դաշտավայրի միջով: Միակ հիդրոլոգիական կայանը գտնվում է Գառնիում (Կոտայք մարզ), իսկ ջրի որակի կայան տեղակայված է Ազատ գետի գետաբերանում (գետաբերան 4 կմ հոսանքն ի վեր է, Արարատի մարզ), դրանով իսկ տվյալները էական չեն Կոտայք մարզի համար, ուր տեղակայված է հոսանքին հակառակ գետի միայն չնչին մաս: Գետի ջուրը հիմնականում օգտագործվում է ջրամատակարարման, ոռոգման և ձկնաբուծության նպատակներով: Իր ստորին մասում գետը կարգավորվում է Ազատի ջրամբարով:

ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹՅԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՆՍՈՒՇԱՌՈՒՄԸ

Հրազդանի ՋՐԱՅԻՆ ԱՎԱԶԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔ

Մակերևութային ջրերի որակի վերահսկողությունը Հայաստանում իրականացվում է Բնապահպանության նախարարության “Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության մոնիթորինգի կենտրոն” ՊՈԱԿ կողմից:

Գեղամավան գյուղի մոտ, Հրազդան գետի վրա, Քաղսի գյուղից, Արգել գյուղից և Արգնի ՀԷՑ-ից եկող ստորին հոսանքի ջուրը <<միջին>> որակի է (3րդ կարգ):

3.6 Բուսական և կենդանական աշխարհ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

Հայաստանի բնակչության բարեկեցությունը մեծապես կախված է կենսաբանական պաշարների առկայությունից, որոնք երկրի համար հանդիսանում են ռազմավարական ռեսուրսներ:

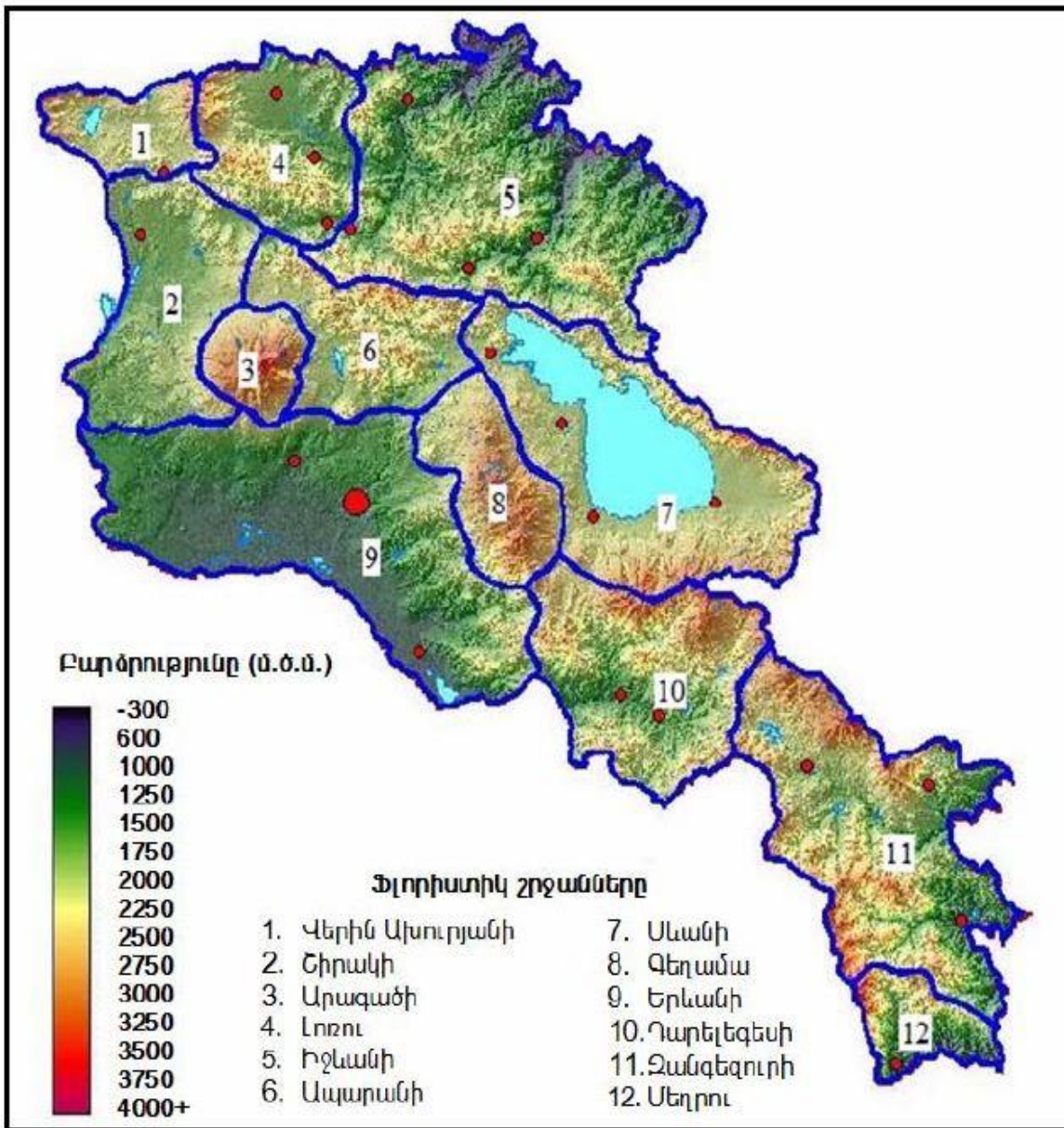
Կամայական գործունեության իրականացման ընթացքում հնարավոր ազդեցությունը կրող կենսաբազմազանության և էկոհամակարգերի մասին տվյալները հավաքագրվել և մշակվել են հիմնվելով կենսաբազմազանության վերաբերյալ ՀՀ-ում գերծող օրենքներից, ՀՀ-ի կողմից ստորագրված համապատասխան միջազգային կոնվենցիաներից և պայմանագրերից: Հավաքվել և վերլուծվել է ֆլորայի և ֆաունայի վերաբերյալ տվյալ շրջանին վերաբերող համարյա ամբողջ գիտական տեղեկատվությունը: Որից հետո համապատասխան մասնագետների կողմից իրականացվել է այցելություն ուսումնասիրվող տարածքներ ֆլորայի և ֆաունայի արդի վիճակը գնահատելու համար: Հատուկ ուշադրություն է դարձվել տվյալ շրջանին բնորոշ ՀՀ բույսերի և կենդանիների Կարմիր գրքերում գրանցված բույսատեսակների և կենդանատեսակների առկայությանը:

Տվյալ տարածաշրջանը ենթարկված է անտրոպոգեն ազդեցության, իսկ բնական էկոհամակարգերը ներկայումս խիստ փոփոխված և դեգրադացված են, ուսումնասիրվող տարածքում բուսականությունը գրեթե բացակայում է (տես՝ նկար 1):

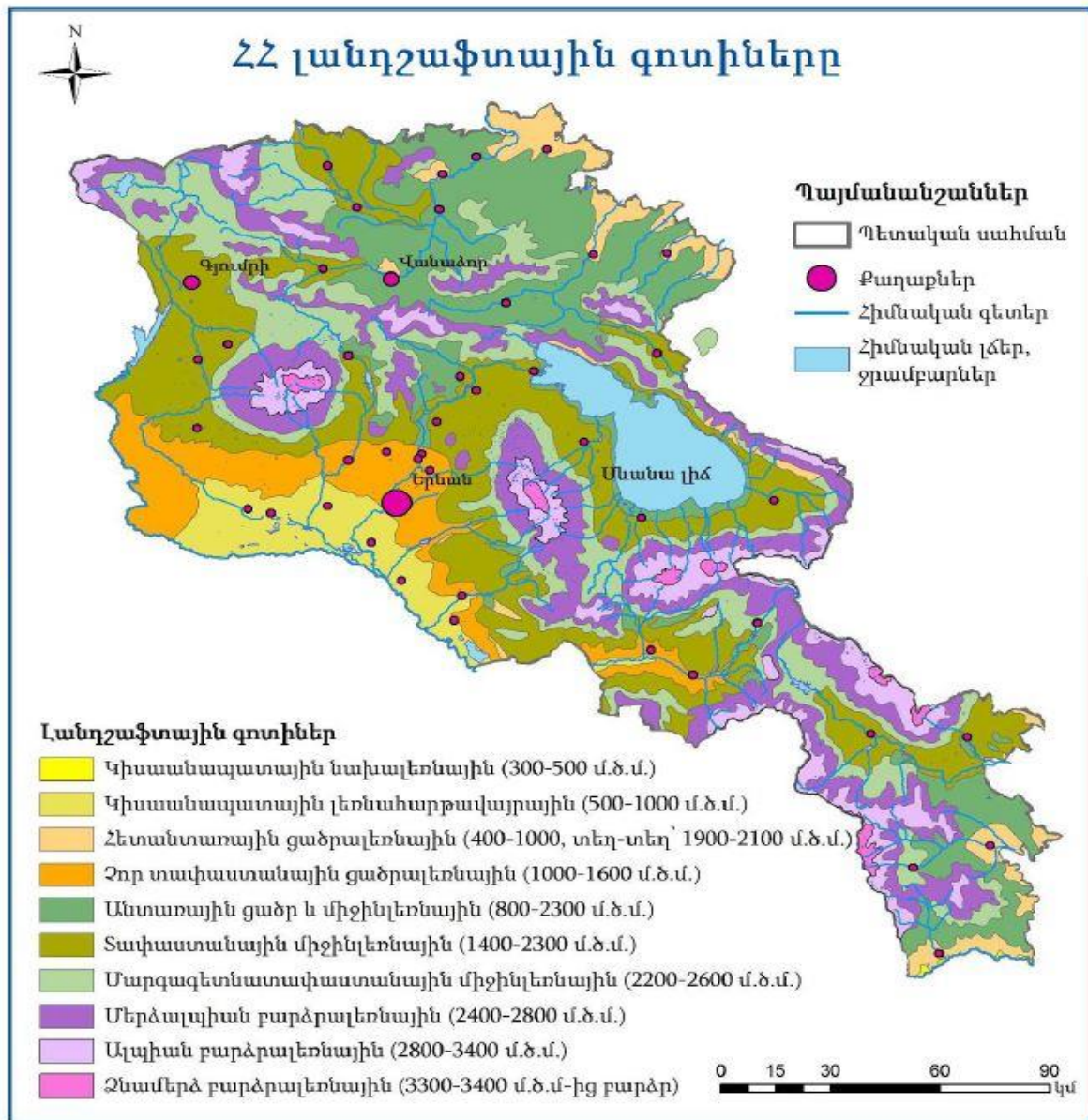
Նկար 1. Ուսումնասիրվող տարածքը

Հայաստանի տարածքում առանձնացվում է 12 ֆլորիստիկ շրջաններ (տես՝ նկար 2): ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է Երևանի ֆլորիստիկ շրջանում (*Հայաստանի Հանրապետության ֆլորիստիկ շրջանները ըստ ակադեմիկոս Ա.Լ. Թախտաջյանի (1954)*) և չոր տափաստանային ցածրալեռնային (1000-1600 մ.ծ.մ) լանշաֆտային գոտում, որով և պայմանավորվում է տարածաշրջանի կենսաբազմազանությունը (տես՝ նկար 3): Ուսումնասիրվող տարածքի բացարձակ բարձրությունները տատանվում են 1350-13650մ-ի սահմաններում:

Նկար 2. Հայաստանի Հանրապետության ֆլորիստիկ շրջանները

Տվյալ տարածաշրջանի ֆլորայի վերաբերյալ գիտական տվյալները սակավաթիվ են, սակայն հավաքվել և վերլուծվել է տվյալ շրջանին վերաբերող համարյա ամբողջ գիտական տեղեկատվությունը: Որից հետո համապատասխան մասնագետների կողմից իրականացվել է այցելություն ուսումնասիրվող տարածք և հարակից տարածքներ՝ ֆլորայի արդի վիճակը գնահատելու համար: Հատուկ ուշադրություն է դարձվել տվյալ շրջանին բնորոշ (ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում 2010թ.) գրանցված բույսերի առկայությանը:

Նկար 3. Հայաստանի Հանրապետության լանդշաֆտային գոտիները

Ուսումնասիրվող տարածքը ներկայացված է հիմնականում կիսաանապատային օշինդրա-էֆեմերային և տափաստանային բուսականությամբ: Հացազգի և հացազգի-տարախոտային տափաստանները հիմնականում շյուղախոտ լեռնային տափաստաններ են՝ *Festuca valesiaca* ձևավորումները, բարակոտնուկ սանրավորի (*Koeleria cristata*), ծորնուկ խայտաբղետի (*Bromus variegata*), դաշտավլուկ սոխուկավորի (*Poa bulbosa*), սիգախոտ սիգախոտանման (*Phleum phleoides*) և տարազգի բուսականության մասնակցությամբ: Նարդեաների խմբավորումները աչքի են ընկնում իրենց բնորոշ դեղնականաչավուն գույնով, ամառվա սկզբին դրանց ցողունը սկսում է դեղնել, իսկ հուլիսին այդ բույսերի վերգետնյա հատվածը չորանում է: Ուսումնասիրվող տարածքում հանդիպում են նաև *Artemisia fragrans*, *Capparis herbacea*, *Achillea millefolium*, *Stipa capillata* բուսատեսակները:

ՀՀ Կոտայքի մարզում աճում են 54 տեսակի բույսեր, որոք գրանցված են ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում: Սակայն ուսումնասիրվող տարածքում և նրա շրջակայքում, ըստ առկա գրականության, ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում գնացված տեսակներ կամ դրանց աճելավայրեր չկան: Դաշտային հետազոտությունների արդյունքում նույնպես ՀՀ բույսերի Կարմիր գրքում գրանցված տեսակներ կամ դրանց աճելավայրեր չեն հայտնաբերվել:

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀՍՄԱՆ ՀԱՅՑ

Ուսումնասիրվող տարածքում ծառաթփայլին բուսականությունը բացակայում է, չկան անտառային զանգվածներ:

Այսպիսով, ուսումնասիրվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում բացակայում են ինչպես հազվագյուտ էկոհամակարգեր, այնպես էլ բույսերի հազվագյուտ տեսակներ, քանի որ տարածքը մշտապես գտնվել է մարդկային գործոնի ազդեցության տակ, որի հետ կապված դրանց պահպանության համար հատուկ միջոցառումներ չի նախատեսվում:

Ցամաքային կենդանիների դաշտային ուսումնասիրությունները իրականացվել են ընդունված մեթոդներով (Формозов, 1951, 1976, Новиков, 1953 և այլն), ինչպես նաև ուսումնասիրվել է տարածաշրջանի վերաբերյալ առկա համապատասխան գրականությունը:

Կաթնասունների դիտարկումները մեծամասամբ լինում են պատահական, առավել հաճախ գրանցվել են նրանց գործունեության հետքերը, որոնցից են օրինակ՝

- թաթերի հետքերը գրունտի և ցեխի վրա,
- կենդանիների կղանքը,
- հետքեր կապված կենդանու սննդառության հետ (սննդի մնացորդներ, կրծվածքներ, քերվածքներ և այլն),
- թաքստոցներ (բներ, որջեր, գաղութներ):

Տեղանքին բնորոշ կաթնասուններից առավել տարածված են՝ Սովորական ոզնի (*Erinaceus concolor*), Նապաստակ (*Lepus europaeus*), Քարակզաքիս (*Martes foina*), Աքիս (*Mustela nivalis*), Սովորական աղվես (*Vulpes vulpes*), Սոխրագույն համստերիկ (*Cricetulus migratorius*), Սովորական դաշտամուկ (*Microtus arvalis*), Սոխրագույն առնետ (*Rattus norvegicus*):

Թռչունների դիտարկումները իրականացվել են օգտագործելով հեռադիտակներ «Bushnell»: Ուսումնասիրվող և դրան հարակից տարածքների՝ կարճատև դաշտային հետազոտությունների, ինչպես նաև համապատասխան գրականության մշակման արդյունքները ներկայացված են ստորև: Թռչուններից տարածքում հանդիպող տեսակներն են՝ Տափաստանային ճուռակ (*Buteo rufinus*), Սովորական հողմավար բազե (*Falco tinnunculus*), Հոպոպ (*Upupa epops*), Դաշտային արտույտ (*Alauda arvensis*), Փուփուլավոր արտույտ (*Calerida cristata*), Մպիտակ խաղտոնիկ (*Motacilla alba*), Ժուլան (*Lanius collurio*), Պարող քարաթռչնակ (*Oenanthe isabellina*), Սև կեռնեխ (*Turdus merula*), Տնային ճնճղուկ (*Passer domesticus*), Դաշտային ճնճղուկ (*Passer montanus*), Սովորական սարյակ (*Sturnus vulgaris*), Սովորական ճայ (*Corvus monedula*), Մերմնաքաղ (*Corvus frugilegus*), Սովորական կաչաղակ (*Pica pica*), Սոխրագույն ագռավ (*Corvus corone*), Սև ագռավ (*Corvus corax*), Սովորական քարաթռչնակ (*Oenanthe oenanthe*), Դաշտային ձիաթռչնակ (*Anthus campestris*):

Հերպետոֆաունայի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնականում ստացվել է գրականության մշակման և դաշտային հետազոտությունների արդյունքների վերլուծության հիման վրա: Կապված բնական լանդշաֆտների ոչնչացման հետ, ինչի արդյունքում ոչնչացվեցին սողունների բնական ապրելավայրերը, նրանց տեսակային կազմը զգալի կրճատվել և փոփոխությունների է ենթարկվել: Հերպետոֆաունան ներկայացված է՝ Կանաչ դոդոշ (*Bufo viridis*), Գեղիրան օձագլուխ (*Ophisops elegans*), Շերտավոր մողես (*Lacerta strigata*), Որդանման կույր օձ (*Typhlops vermicularis*), Կապարագույն սահնօձ (*Hemorrhois nummifer*), Զիթապողազույն սահնօձ (*Platyceps najadum*), Վզնոցավոր էյրենիս (*Eirenis collaris*), Հայկական էյրենիս (*Eirenis punctatolineatus*), Կովկասյան գյուրգա (*Vipera (Macrovipera) lebetina*): Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ տարածքը նախատեսված է կիրառել որպես գերեզմանատեղի և օգտագործվելու է աստիճանաբար, և այն, որ ուսումնասիրվող տարածքը և նրա շրջակայքը գտնվում է նույն լանդշափտային գոտում, կարելի է փաստել, որ տարածքի հերպետոֆաունան զգալի ազդեցություն չի ունենա, քանի որ տարածքում հանդիպող սողունները հնարավորություն կունենան հեռանալու և վերաբնակվելու նույն կենսամիջավայրում:

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

Հետազոտվող տարածքում հանդիպող անողնաշարավորների տեսակային կազմը որոշվել է գրականության և դաշտային այցելությունների ընթացքում ստացված տվյալների վերլուծության արդյունքում: Տարածքի անողնաշարավորները ուսումնասիրված են խիստ անհավասարաչափ: Անողնաշարավորների ֆաունան ներկայացնող կարգաբանական խմբերից տարածքում հանդիպում են Հողվածոտանիների տիպի, Միջատների դասի Բզեզների (*Coleoptera*) կարգից մոտ 70 տեսակ, Ցերեկային թիթեռների (*Lepidoptera-Rhopalocera*) ենթակարգից մոտ 15 տեսակ, Փափկամարմինների (*Mollusca*) տիպի մոտ 3 տեսակ, Ծղրիդներից մոտ 15 տեսակ:

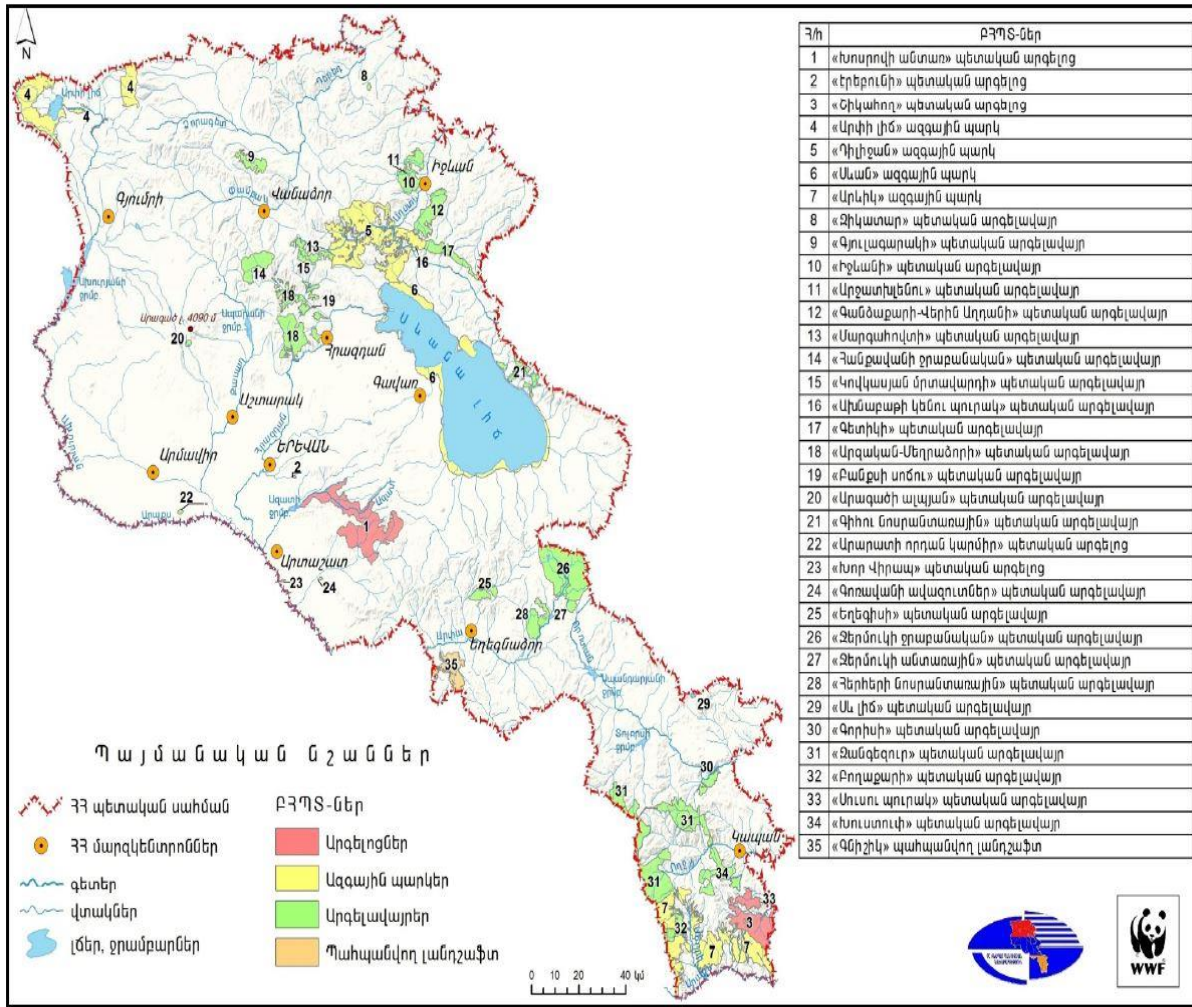
Ամենայն հավանականությամբ միջատների տեսակային կազմը նույնպես կրել է զգալի փոփոխություններ՝ ևս կապված բնական լանդշաֆտի ոչնչացման հետ: Ուրբանիզացիայի, արդյունաբերության և գյուղատնտեսության հետևանքով առաջացած բուսական ծածկույթի գրեթե լիովին փոփոխությունը հանգեցրեց միջատների տեսակային և քանակական կազմերի զգալի փոփոխություններին:

Կոտայքի մարզում ՀՀ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված է Անողնաշար կենդանիների 62, Ողնաշարավոր կենդանիների 28 տեսակներ: Հարկ է նշել, որ ուսումնասիրվող և նրա հարակից տարածքներում ՀՀ կենդանիների Կարմիր գրքում գրանցված կենդանատեսակների վիզուալ հանդիպումներ չեն գրանցվել: Չեն հայտնաբերվել նաև դրանց կենսագործունեության հետքեր (ոտնահետքեր, կերի մնացորդներ, էքսկրեմենտների քանակ, փորվածքներ, բներ, հանգստավայրերի առկայություն, կղկղանք), ինչը բացատրվում է տվյալ տարածաշրջանի բավականին ուրբանիզացված լինելու, բնական էկոհամակարգերի խիստ փոփոխված և դեգրադացված լինելու հանգամանքով: Կան սակայն մի շարք կենդանատեսակներ, որոնք բավականաչափ հանդուրժող են մարդկային միջամտության նկատմամբ, և մնում են տեղում (օրինակ՝ նապաստակը, ոզնին և այլն): Բացի այդ, որոշ տեսակներ կարող են բավականաչափ հարմարվողական կենսակերպ վարել նոր պայմանների նկատմամբ (օրինակ՝ աղվեսը կամ որոշ թռչնատեսակներ):

Այսպիսով, ուսումնասիրվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում բացակայում են ինչպես հազվագյուտ էկոհամակարգեր, այնպես էլ կենդանիների հազվագյուտ տեսակներ, որի հետ կապված դրանց պահպանության համար հատուկ միջոցառումներ չի նախատեսվում:

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Հայաստանի Հանրապետությունում կենսաբազմազանության պահպանումը, հիմնականում, իրականացվում է Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում (ԲՀՊՏ) (պետական արգելոցներ, ազգային պարկեր, պետական արգելավայրեր, բնության հուշարձաններ), որտեղ կենտրոնացած է բուսական և կենդանական աշխարհի տեսակազմի մոտ (60-70)%-ը, ներառյալ հազվագյուտ, վտանգված, անհետացման եզրին հայտնված և էնդեմիկ տեսակների ճնշող մեծամասնությունը (տես՝ նկար 4):

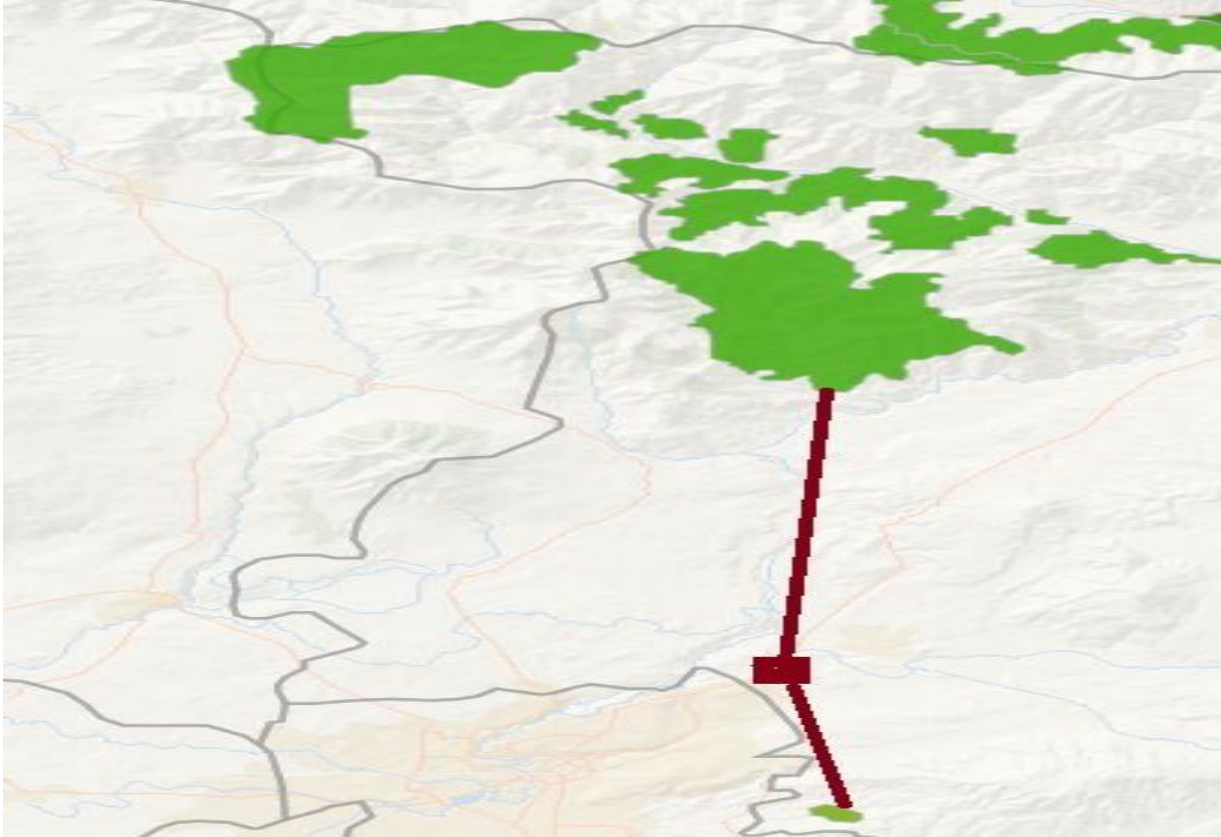

Նկար 4. Հայաստանի բնության հատուկ պահպանվող տարածքները

Ուսումնասիրվող տարածքը անմիջական սահմաններ ԲՀՊՏ-ների հետ չունի: Ուսումնասիրվող տարածքից ավելի քան 20կմ դեպի հյուսիս գտնվում է՝ «Արզական-Մեղրածոր» պետական արգելավայրը, իսկ դեպի հարավ, ավելի քան 12կմ հեռավորության վրա է գտնվում «Էրեբունի» պետական արգելոցը (տես՝ նկար 5): Ուսումնասիրվող տարածքին մոտ գտնվող բնության հուշարձանները երեքն են, որոնք տարածքից գտնվում են ավելի քան 5կմ հեռավորության վրա: Բնության հուշարձանների ցանկը և բնութագիրը բերված են աղյուսակ 1-ում:

Աղյուսակ 1

NN ը/կ	Անվանումը (նկարագիրը)	Տեղադիրքը
1.	«Քաղցր» աղբյուր	Կոտայքի մարզ, Արզնի գյուղից 150 մ հվ-արմ, Հրազդան գետի ձախ ափին, ծ.մ-ից 1300 մ բարձրության վրա:
2.	«Համով» աղբյուր	Կոտայքի մարզ, Ակունք գյուղի հվ-արմ ծայրամասում, Էկեղեցու մոտ, ծ.մ-ից 1450 մ բարձրության վրա:
3.	«Ավազան» աղբյուր	Կոտայքի մարզ, Կաթնաղբյուր գյուղից 0.3 կմ հս-արլ, ծ.մ-ից 1450 մ բարձրության վրա:

Նկար 5. Ուսումնասիրվող տարածքի հեռավորությունը մատակա ԲՀՊՏ-ներից

Հայաստանի Հանրապետությունը, որպես միջազգային հարաբերությունների լիիրավ անդամ, վավերացրել է կենսաբազմազանությանն առնչվող մի շարք միջազգային բնապահպանական պայմանագրեր, կոնվենցիաներ և համաձայնագրեր, որոնցով ստանձնած միջազգային պարտավորությունների կատարումը նպաստում է շրջակա միջավայրի և կենսաբազմազանության արդյունավետ պահպանությանը:

Եվրախորհրդի Բեռնի կոնվենցիայի ներքո Հայաստանում «Էմերալդ» ցանցի ստեղծման ծրագրի շրջանակներում առանձնացվել են նաև բնապահպանական տեսակետից մի շարք արժեքավոր տարածքներ: 2018 թվականի ընթացքում իրականացվել են լրացուցիչ ուսումնասիրություններ, վերլուծվել են ստացված տվյալները, որոնց հիման վրա էլ կատարվել են «Էմերալդ ցանցի տարածքների վերանայման և սահմանների օպտիմալացման աշխատանքներ: Այսպիսով՝ Հայաստանում «Էմերալդ» ցանցի կազմում ընդգրկվելու համար առաջարկվող 28 պոտենցիալ տարածքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 455645.7 հա (հանրապետության տարածքի 15.3%):

Ուսումնասիրվող տարածքը ներառված չէ «Էմերալդ» ցանցի մեջ և նրա հետ անմիջական սահմաններ չունի:

Միջազգային համաձայնագրեր և կոնվենցիաներ

1. «Եվրոպայի վայրի բնության և բնական միջավայրի պահպանության մասին» կոնվենցիա (Բեռն)
2. «Միջազգային կարևորության խոնավ տարածքների մասին, հատկապես որպես ջրաթռչունների բնակավայր» կոնվենցիա (Ռամսար.)
3. «Միզրացվող վայրի կենդանիների տեսակների պահպանության մասին» կոնվենցիա (Բոնն)
4. «Անհետացման եզրին գտնվող վայրի կենդանական ու բուսական աշխարհի տեսակների միջազգային առևտրի մասին» կոնվենցիա (CITES) (Վաշինգտոն)
5. Լանդշաֆտների եվրոպական կոնվենցիա (Ֆլորենցիա)
6. «Համաշխարհային մշակութային և բնական ժառանգության պահպանության մասին» կոնվենցիա (Փարիզ.)
7. «Կենսաբանական բազմազանության մասին» կոնվենցիա (Ռիո-դե-ժանեյրո)

Շրջակա միջավայրի վրա նախատեսվող գործունեության հնարավոր ազդեցությունը բացահայտելու, վերլուծելու և գնահատելու նպատակով անհրաժեշտ է նույնականացնել բոլոր այն գործընթացները, սարքավորումները, օգտագործվող նյութերն ու ռեսուրսները, որոնք յուրաքանչյուրն առանձին կամ որաշակի զուգակցմամբ կարող են առաջացնել օդային և ջրային ավազաններ վնասակար նյութերի արտանետումներ և արտահոսքեր, վտանգավոր թափոններ, ինչպես նաև ազդել տարածաշրջանի կենսաբազմազանության վրա:

4.5 Մթնոլորտային արտանետումներ

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում մթնոլորտի հիմնական աղտոտիչներն են.

- շինարարական տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքից առաջացող գազանման արտանետումները,
- հողային/փորման և ճանապարհների հարթեցման աշխատանքներից և շահագործվող տեխնիկայի շարժից առաջացող փոշին:

Շինարարական տեխնիկան և տրանսպորտային միջոցները, որոնք պլանավորվում է օգտագործել գործունեության իրականացման ժամանակ, հանդիսանում են չկազմակերպված արտանետումների հիմնական աղբյուրները:

Առաջացող արտանետումների քանակական հշվարկները մանրակրկիտ կներկայացվեն հիմնական հաշվետվության մեջ:

5 ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂԴՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Բոլոր տիպի շինարարական աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով պետ. նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները: Բոլոր տիպի թաքնված աշխատանքների համար պետք է կազմել թաքնված ախատանքների ակտ տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից հաստատված:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս ղեկավարվել հակահրդեհային անվտանգության վարչության կողմից հաստատված դրույթներով, շին. հրապարակի հակահրդեհային անվտանգության պատասխանատվությունը կրում է անմիջապես շինարարության ղեկավարը կամ նրան փոխարինող անձը:

Երեկոյան ժամերին դադարեցնել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը:

5.1 Ռիսկերի գնահատում

Ներկայացվող գործունեության իրականացման ժամանակ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները հիմնականում կապված են՝

- հողային աշխատանքերով,
- շինարարական տեխնիկայի շահագործման,
- բետոնային աշխատանքների հետ:

Թվարկված աշխատանքների ազդեցությունը նվազեցնելու և փոխհատուցելու նպատակով նախատեսված են բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներառված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

Սույն հայտում բերված են հիմնական բնապահպանական միջոցառումները ըստ ազդեցության ուղղությունների:

5.2 Մթնոլորտային օդ

Օդային ավազանը աղտոտումից պահպանելու համար նախատեսված են՝

- շինարարական աշխատանքների /փոշի առաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,
- սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը,
- պարբերաբար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգաբերում:

5.3 Ջրային ռեսուրսներ

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար,

5.4 Հողային ռեսուրսներ

Հողային ռեսուրսների պահպանության համար նախատեսվում են.

- Շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացող 120 խմ ծավալով հողի բերրի շերտը կկուտակվի տարածքում պահպանելու նպատակով նախատեսվում է առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 08.09.2011թ.-ի թիվ 1396-Ն որոշմամբ հաստատված հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգով, մասնավորապես նախատեսել հետևյալ միջոցառումները՝
- Հողի բերրի շերտը հանել և պահպանել ծածկված վիճակում՝ բացառելով շինարարական աշխատանքների հետևանքով դրա աղտոտումը և որակական հատկանիշների վատթարացումը:
- Ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերը ծածկվում են խոտաբույսերով կամ իրականացվում են այլ միջոցառումներ՝ հողաթմբերի ամրացում, ծածկում և այլն:
- Շինարարական նյութերը կտեղադրվեն բետոնապատ մակերեսի վրա,
- Շինարարական սարքավորումներից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ:
- Աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր,
- Շինարարության ընթացքում առաջացող շինարարական աղբը 600կգ քանակով կպահվի պոլիէթիլենային պարկերում հարթակի վրա և շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կտեղափոխվի համայնքի կողմից հատկացված վայր:
- տարածքը կբարեկարգվի:

5.5 Արտակարգ իրավիճակներին պատրաստվածությունը

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակներն են՝

- Հրդեհի առաջացումը
- Հեղուկ նյութերի արտահոսքը
- Աշխատողների վնասվածքները
- Շահագործվող տեխնիկայի հետ վթարները:

Արտակարգ իրավիճակներին արագ արձագանքելու համար նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները՝

- Մինչ աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, անցնում են հրահանգավորում ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների: Հրահանգավորումը իրականացնում է աշխատանքների ղեկավարը:
- Մինչ աշխատանքների սկիզբը շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հազեցվում են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով ու դեղարկղիկով, իսկ աշխատողներն անցնում են դրանց ճիշտ օգտագործմանն, ինչպես նաև առաջին բուժօգնության ցուցաբերմանն ուղղված հրահանգավորում:
- Հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:
- Բոլոր աշխատողներին տրվելու են անհատական և կոլեկտիվ պահպանության միջոցներ: Հնարավոր վնասվածքների դեպքում տուժածին կցուցաբերեն առաջին բուժօգնության, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի քաղաքի մոտակա բժշկական հաստատությունը:

Ըստ նախնական գնահատման, ապահովելով նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների ռիսկը հասցնել նվազագույնի, իսկ առաջացման դեպքում արագ և արդյունավետ հակազդել դրանց:

5.6 Աղմուկ

Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու համար նախատեսվում է՝

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,
- պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները,
- շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:

Թափոնների կառավարում

Մասնավոր գերեզմանատան կառուցման ընթացքում թափոնների ճիշտ կառավարման համար կարևոր են հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

- Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:
- Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը;
- Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;
- Վտանգավոր Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը

Մասնավոր գերեզմանատան կառուցապատման ընթացքում առաջացող շինարարական աղբն ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

5.7 Կենսաբազմազանություն

Յամաքային կենդանական աշխարհի վրա հնարավոր ազդեցությունը նվազագույնի հասցնելու նպատակով ամենախնտենսիվ շինարարական աշխատանքները կիրականացվեն ձվադրման և բնադրման ժամանակաշրջանից դուրս (գարնանը՝ ապրիլ-մայիս ամիսներ), իսկ այնուհետ՝ շինարարական աշխատանքների ընթացքում վախի գործոնը կենդանիների կստիպի որոնել առավել հուսալի կացարաններ և նրանք կհեռանան կից՝ շատ ավելի մեծ մակերեսներ և նման պայմաններ ունեցող մերձ տարածքներ, ինչի շնորհիվ կենդանիներին հասցվող վնասը կհասցվի նվազագույնի:

Շինարարության ընթացքում հնարավոր բացասական ազդեցությունները կլինեն ժամանակավոր, կարճատև և կազդեն աննշան տարածքների կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների վրա:

6. Մշտադիտարկումների իրականացման պլան

Մասնավոր գերեզմանատան շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելման/մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx) արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ;

2. Փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է իրականացնել տարածքի ջրցանում տարվա շոգ և չոր եղանակներին, օրեկան 2-3 անգամ;

3. Օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ;

4. Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ:

5. Կանաչապատման աշխատանքներ իրականացնող կազմակերպությունը պետք է հետևողական լինի տնկված ծառերի աճի և խնամքի համար, իրականացնի աճի և կաշոդականության գնումներ:

Բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է տարեկան մասհանել 350 հազ. դրամ, ամբողջ շինարարության ընթացքում 350000 հազ. դրամ:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	ՊԱՐԱՄԵՏՐԵՐ	ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳԱԹԵՐԹԻԿ
Ընդհանուր դրույթներ	Նախագգուշացումներ և աշխատողների անվտանգություն	<p>(a) Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող մարմինները և համայնքը պետք է նախագգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ</p> <p>(b) Շինարարության համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջվող թույլտվությունները ձեռք են բերվել</p> <p>(c) Կապալառուն պաշտոնապես համաձայնել է, որ աշխատանքները կիրականացվեն ապահով և կարգապահ՝ նվազագույնի հասցնելով ազդեցությունը հարևան տնտեսությունների և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>(d) Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ)</p> <p>(e) Շինհրապարակում տեղադրվող համապատասխան տեղեկատվական վահանակները աշխատողներին կիրազեկեն հիմնական կանոնների և նորմերի վերաբերյալ:</p>
Շինարարական աշխատանքներ	Օդի որակ	<p>(a) Նշված տարողությունները պետք է պահպանվեն տարածքում և անընդհատ ցողվեն ջրով՝ թափոններից գոյացած փոշու քանակը նվազեցնելու նպատակով</p> <p>(b) Շրջակա տարածքները (մայթերը, ճանապարհները) պետք է զերծ պահվեն շինարարական աղբից՝ փոշին նվազագույնի հասցնելու նպատակով</p> <p>(c) Շինարարական տրանսպորտային միջոցների պարապուրդ շինհրապարակում չի թույլատրվի:</p> <p>(d) Շինարարական աշխատանքների ժամանակ շենքը ծածկել փոշու տարածումը կանխող համապատասխան ցանցով:</p>
	Աղմուկ	<p>(a) Շինարարական աշխատանքներից գոյացած աղմուկը կսամանափակվի թույլատրված ժամերի միջակայքում</p> <p>(b) Շինարարական աշխատանքների ընթացքում շարժիչների, օդի կոմպրեսորների և էլեկտրականությամբ սնվող սարքերը պետք է ծածկվեն:</p>

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

	Թափոնների կառավարում	<p>(a) Շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր:</p> <p>(b) Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն</p>
Կեղտաջրերի հեռացում	Ջրի որակ	<p>(a) Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն նախատեսված տարածքներում, որտեղից ջրի արտահոսք չի լինի:</p>
<p>Հետիոտների և երթևեկության ապահովություն</p> <p>Քանդման աշխատանքներ</p>	<p>Շինարարական աշխատանքների հետևանքով հետիոտներին կամ հանրային տրանսպորտին սպառնացող ուղղակի կամ անուղղակի վտանգներ</p> <p>Շրջակա տարածքների աղ տոտում</p>	<p>(a) Շինարարության ազգային նորմերի համաձայն կապալառուն պետք է ապահովի պատշաճ անվտանգություն և շինարարությանն առնչվող երթևեկության կարգավորում, ինչը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ պարզ տեսանելի ցուցանակներ, զգուշացնող նշաններ շինհրապարակում հանրությանը պոտենցյալ վտանգների մասին նախագուշացնելու համար, պետք է առկա լինեն պատնեշներ և շրջանցող ուղիներ ▪ Անձնակազմի կրթման համակարգ և երթևեկության կառավարման համակարգ, հատկապես՝ շինհրապարակ մուտք գործելու և հարակից տարածքում ծանր տրանսպորտի համար: Հետիոտների համար անվտանգ անցումներ երթևեկության գոնայում: ▪ Համապատասխանեցնել աշխատանքային ժամերը երթևեկության ակտիվության հետ, խուսափել ակտիվ երթևեկությունից՝ մարդկանց ակտիվ տեղաշարժի ժամերին: ▪ Երթևեկության ակտիվ կառավարում շինհրապարակում փորձված և երևացող անձնակազմի կողմից, եթե վերջինս անհրաժեշտ է մարդկանց ապահով և հարմար անցուղարձի համար. ▪ Պետք է ապահովվի ապահով և շարունակական մոտեցում դեպի գործող գրասենյակային շինությունները, խանութները և բնակելի շինությունները շինարարական աշխատանքների ընթացքում <p>- Քանդման ընթացքում ջրցան</p> <p>- Քանդված շինաղբի բարձում և տեղափոխում քաղաքապետարանի կողմից հատկացված վայր</p> <p>- փայտե կոնստուկցիաներ, մետաղական մասերի և խողովակների օգտագործում ինարարության ընթացքում</p> <p>- կատարել կանաչապատ-ման/բարեկարգման աշխատանքները՝ համաձայն նախագծի բարեկարգման</p>

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՏ

<p>Տարածքի բարեկարգում/ կանա չապատում</p> <p>Աղմուկի և թրթռումների կառավարում</p> <p>Թափոնների կառավարում</p> <p>Վառելիքի, յուղի կամ այլ թունավոր նյութերի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է վտանգավոր նյութերի թափանցում հողի մեջ</p>	<p>Շին աղբի տեղադրում անհամապատասխան վայրերում;</p> <p>Վառելիքի, յուղի կամ այլ թունավոր նյութերի արտահոսքի պատճառով հնարավոր է վտանգավոր նյութերի թափանցում հողի մեջ</p>	<p>պլանների;</p> <p>- ձեռնարկել տնկված թփերի և խոտածածկի պահպանումը և մոնիտորինգը՝ բուսականության բարձր աճն ապահովելու համար</p> <p>- Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակների չափագրումներ կիրականացվեն ազդակակիր անձանց համապատասխան բողոքի դեպքում</p> <p>- Անհրաժեշտ է խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը,</p> <p>- Աղմկահարույց աշխատանքները անհրաժեշտ է հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին,</p> <p>- Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:</p> <p>- Անհրաժեշտ է բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը;</p> <p>- Թափոնների հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն քանդման և շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:</p> <p>- Քանդման և շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր:</p> <p>- Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից</p> <p>- Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն</p> <p>- Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը</p> <p>Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;</p> <p>- Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար;</p>
--	--	---

ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	Ժամանակամիջոց	Կատարող
Շինանյութերի մատակարարում	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից	Մատակակարի հիմնարկում կամ պահեստում	Փաստաթղթերի ստուգում	Մատակարարման պայմանագրերը կնքելու ընթացքում	Կապալառու
Շինանյութերի և թափոնների տեղափոխում Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և տեխնիկայի համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում - Բեռնատարերի բեռնվածության սահմանափակում հերթականության ապահովմամբ - Տեղափոխումների ժամանակացույցի և երթուղիների պահպանում 	<ul style="list-style-type: none"> - Շինհրապարակ - Շինանյութերի և աղբի տեղափոխման երթուղիներ 	Շինհրապարակ տանող ճանապարհների ստուգում	Աշխատանքային ժամերին և դրանցից դուրս անսպասելի ստուգումների իրականացում	Կապալառու
Շինարարական տեխնիկայի շահագործում տեղամասում	<ul style="list-style-type: none"> - Մեքենաների և տեխնիկայի լվացումը պետք է կատարվի շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում - Տեխնիկական միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը պետք է իրականացվի շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում 	Շինհրապարակ	Գործընթացների գործունեության ստուգում	Մեխանիզմների շահագործման ընթացքում	Կապալառու
Հողային աշխատանքներ	- Հանված հողերը հեռացվում են համայնքի կողմից հատկացված վայր	Շինհրապարակ	Գործընթացների ստուգում	Հողային աշխատանքների ընթացքում	Կապալառու
Իներտ շինանյութերի գնում	- Շինանյութերի գնում վստահելի մատակարարներից	Իներտ նյութերի պահեստ	Փաստաթղթերի ստուգում Գործընթաց	Մատակարարման ընթացքում	Կապալառու, մատակարար

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻԶԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

			ների ստուգում		
Կենցաղային աղբի առաջացում	- Աղբամանների տեղադրում շինարարական հրապարակում - համայնքի թույլտվություն աղբի մշտական տեղակայման վերաբերյալ	Շինհրապարակ	Արտաքին զննում	Շինարարության ողջ ընթացքում	Կապալառու, քաղաքապետարանի վերահսկողություն
Աշխատանքի անվտանգություն	- Անձնակազմի ապահովում արտահագուստով և անձնական պաշտպանիչ միջոցներով - Շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն	Շինհրապարակ	Ստուգման գործընթացներ	Աշխատանքների ողջ ընթացքում	Կապալառու, պատվիրատու
Տարածքի Կանաչապատում, բարեկարգում	Տեղանքին բնորոշ ծառաթփային բուսականության Թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ	Կառուցապատվող հողամաս	Կանաչապատման բոլոր տեղամասերը Արտաքին զննում	Շինարարության Ավարտին	Կապալառու
Վտանգավոր նյութերի և թափոնների կառավարում	վառելիքի, յուղերի և այլ թունավոր նյութերի պատահական կամ մշտապես տեղի ունեցող արտահոսքեր	Շինհրապարակ	Արտաքին զննում	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու,

1. Մթնոլորտային արտանետումների գույքագրման ձեռնարկ, ЕМЕР/ЕЕА, 2009:
2. СН 245-71. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий.
3. СНиП 1.02.01-85 Инструкция о составе, порядке разработки, согласования и утверждения проектно-сметной документации на строительство предприятий, зданий и сооружений.
4. СНиП 2.04.02-84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения.
5. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами, Госкомгидромет, Ленинград, 1986.
6. Инструкция о порядке рассмотрения, согласования и экспертизы воздухоохраных мероприятий и о выдаче разрешений на выброс загрязняющих веществ в атмосферу по проектным решениям, ОНД-84-Н.
7. Укрупненные нормы водопотребления и водоотведения для различных отраслей промышленности, Стройиздат, Москва, 1982г.
8. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР, Москва 1984г.
9. Нормы расхода топлив и смазочных материалов на автомобильном транспорте.
10. Нормы расхода жидкого топлива для машин, эксплуатирующихся в предприятиях уборки городских территорий, санитарной очистки и ремонтно-строительном производстве.
11. "Բնապահպանական վճարների դրույթաչափերի մասին" ՀՀ օրենքը, ընդունված 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին:
12. ՀՀ Կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի "Բնակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին" թիվ 160-Ն որոշում:
13. Հայաստանի բույսերի Կարմիր գիրք, 2010թ.
14. Հայաստանի կենդանիների Կարմիր գիրք, 2010թ.
15. Флора Армении / под ред. А.Л.Тахтаджяна. – Ереван: изд-во АН Арм ССР, 1954г.
16. Venomous snakes of Armenia, Aghasyan, A., Aghasyan, L., 2014
17. Հայաստանի Հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի երկկենցաղներն ու սողունները Ֆ.Դ.Դանիելյան, Մ.Ս.Առաքելյան, Երևան 2016թ.
18. Авагян А.В. Фауна и экология насекомых Армении. Автореф. к.б.н. Ереван, 2010.
19. Агаджанян Ф.С. Биология и морфологические особенности обыкновенной
20. лисицы в Армении. Автореф. к.б.н. Ереван, 1993.
21. Бибииков Д.И. Волк.М.: Наука, 1985.
22. Даревский И. С., 1957. Фауна пресмыкающихся Армении и ее зоогеографический анализ. Дисс. канд. биол. наук. Ереван.
23. Даревский И. С., 1975. Редкие и исчезающие виды земноводных и пресмыкающихся Закавказья. Материалы конф. «Фауна и ее охрана в республиках Закавказья». Ереван: Изд-во АН Арм. ССР.
24. Даль К.С. Животный мир АрмССР.т.1.Позвоночные. Изд. АН Арм. ССР,1954
25. Касабян М.Г.К экологии закавказского барсука в Армении.Зоосборник Вып.20, Изд-во АН АрмССР,Ереван, 1986.стр 162-173.

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՏ

26. Касабян М.Г. О современном распространении кавказской выдры в Армении. Тез. докл. респ. научн. конф. по зоологии. Изд.НАН РА, Ереван, 2001.стр.62-63.
27. Касабян М.Г. Хищные млекопитающие Армении. Автореф. канд. биол. наук. Ереван, 2001.
28. Красная Книга Арманской ССР. Животные. Изд-во МОП РА, 1987.
29. Ляйстер, Г. В. Соснин – Матриалы по орнитофауне Арм. ССР. Ереван Изд. Арм. Фил. АН. СССР, 1942.
30. Мартиросян Б.А., Папанян С.Б. Дикие млекопитающие Армении. Изд.АН АрмССР. 1983.
31. Новиков Г.А. Полевые исследования по экологии наземных позвоночных. М., 1953, 502 с.
32. Попов Г.Ю. Эколого-фаунистическое исследование и высотное распространение некоторых мелких млекопитающих Армении. Автореф. к.б.н. Ереван, 2003.
33. Туниев Б. С., Орлов Н.Л., Ананьева Н.Б., Агасян А.Л. 2009. Змеи Кавказа (таксономическое разнообразие, распространение, охрана). СПб-М.: Зоологический институт РАН. 303 с.
34. Формозов А.Н. Количественный метод в зоогеографии наземных позвоночных животных. Изв. АН СССР. Сер.геогр. 1951. № 2. С. 62 – 70.
35. Формозов А.Н. Звери, птицы и их взаимосвязь со средой обитания. М., 1976.
36. Adamian, M.S. and Klem, D. Jr. 1999. Handbook of the Birds of Armenia. Oakland: American University of Armenia Corporation
37. Adamian, M.S. and Klem, D. Jr. 1997. Field guide to Birds of Armenia. Oakland: American University of Armenia Corporation
38. Aram Aghasyan, Levon Aghasyan, Eduard Yeghiasaryan, Silva Amiryan. “Amphibians and reptiles in the new edition of the Animals’ Red Data Book of Armenia” Agriculture, Forestry and Fisheries, 2013; 2(2): Pages 77-88,
39. “Ecoregional Conservation Plan for the Caucasus 2010” CBC, revised 2012, Tbilisi
40. WWF- www.panda.org/armenia
41. Tuzov V. K. (editor). Guide to the butterflies of Russia and adjacent regions (Lepidoptera, Rhopalocera). – Sofia-Moscow, v. 1, 1997, 480 pp.; v. 2, 2000, 580 pp.
42. Авагян Г. Д. Кузнечиковые (Tettigonoidea) Фауна Армянской ССР. Насекомые прямокрылые. - Ер., 1984, 162 с.
43. Авагян Г. Д. Саранчовые (Acridoidea). Фауна Армянской ССР. Насекомые прямокрылые. - Ер., 1975, 210 с.
44. Акрамовский Н. Н. Моллюски (Mollusca). Фауна Армянской ССР. - Ер., 1967, 272 с.
45. Марджанян М. А. Щелкуны (Elateridae) Армянской ССР. - Ер., 1986, 272 с.
46. Плавильщиков Н. Н. Определитель жуков-дровосеков Армении. – Ер., 1949, 232 с.
47. Яблоков-Хнзорян С. М. Жужелицы (Carabidae), ч.1. Фауна Армянской ССР. Насекомые жесткокрылые. - Ер., 1976, 292 с.
48. Яблоков-Хнзорян С. М. Майки (Meloidae) и Пыльцееды (Alleculidae). Фауна Армянской ССР. Насекомые жесткокрылые. - Ер., 1983, 156 с.
49. Яблоков-Хнзорян С. М. Пластинчатоусые (Scarabaeoidea). Фауна Армянской ССР. Насекомые жесткокрылые. - Ер., 1967, 225 с.
50. Կենսաբանական բազմազանության մասին կոնվենցիա,, ՀՀ հինգերորդ ազգային զեկոլոյցից, 2014 թ
51. Կենսաբանական բազմազանության մասին կոնվենցիա,, ՀՀ վեցերորդ ազգային զեկոլոյցից, 2018 թ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՅՑ

52. «Հայաստանի Հանրապետության կենսաբանական բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և կայուն օգտագործման բնագավառներում ռազմավարությունը և գործողությունների ազգային ծրագիր», 2015թ.

Հավելվածներ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է «23» Հուլիսի 2019 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ (ՆԵՐ)

ՍՈՒՍԱՆԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ (3/4), ԱՌԱՔԵԼ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ԳԱԳԻԿԻ (1/4)

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏԼԿԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Կոտայք, համայնք Մայակովսկի Մայակովսկու 1-ին փողոց 2/20-4 հողամաս

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՍԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Սեփականության իրավունքի վկայագիր 18.07.2019թ ս/մ 5122, Ժառանգության իրավունքի վկայագրեր ըստ օրենքի 18.07.2019թ ս/մ 5123, 5124

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 07-043-0128-0288

Մակերեսի չափը (հա)՝ 0.1

Նպատակային նշանակությունը՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Կոմունալ ենթակառուցվածքների

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲԱԺՆԱՅԻՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

5. ԾԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝ Արտադրական
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/հ	Կադաստրային ծածկագիրը	Տեսակը	Մակերեսի չափը	Գրանցված իրավունքի տեսակը

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Հողամասում առկա է 7.14քմ ինքնակամ պարիսպ:

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ Արթուր Զարգարյան
 զբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման անշարժ
 գույքի ռեգիստր

Կ.Տ.

Վկայական N 23072019-07-0031, գաղտնաբառ՝ EF8PREDBBPFA

Էջ 2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏԱՍԱՐ ԻՐԱՎՈՒԼՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է «23» Հունիսի 2019 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒԼՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ (ՆԵՐ)

ՍՈՒՄԱՆԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ (3/4), ԱՌԱՔԵԼ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ԳԱԳԻԿԻ (1/4)

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Կոտայք, համայնք Սայակովսկի հողամաս

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ

Սեփականության իրավունքի վկայագիր 18/07/2019թ. ս/մ 5122 , Ըստ օրենքի ժառանգության իրավունքի վկայագրեր 18/07/2019թ. ս/մ 5123, ս/մ 5124

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 07-043-0128-0287

Մակերեսի չափը (հա)՝ 5.223939

Նպատակային նշանակությունը՝ գյուղատնտեսական

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Արոտավայր

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲԱԺՆԱՅԻՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

1) Նպատակային նշանակությունը՝ Արտադրական

2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/հ	Կադաստրային ծածկագիրը	Տեսակը	Մակերեսի չափը	Գրանցված իրավունքի տեսակը

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Հողամասում առկա են ինքնակամ պահակատուն 10.15քմ, սանհանգույց 4.61քմ և պարիսպ 172.75քմ:

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ Լիլիթ Հարությունյան
 գրադեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման անշարժ
 գույքի ռեգիստր

Կ.Տ.

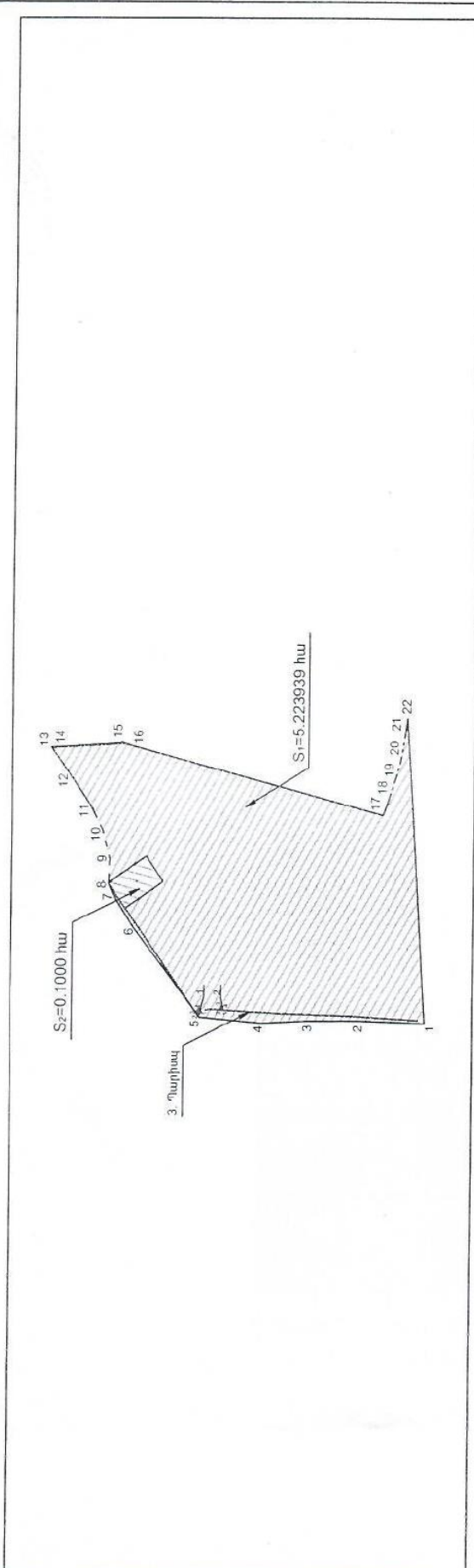
Վկայական N 23072019-07-0033, գաղտնաբառ՝ AGDI5AYQVMSA

Մայակովսկի համայնքի ղեկավար
Վ. Բարսեղյան

ՀՈՂԱՍԱՍԻ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

Գազիկ խաչատրյան
Անուն, ազգանուն
Կոտայք
մարզ
Մայակովսկի
համայնք
Մաշտոպ 1:5000

ին թիվ 16042013-07-0042 վկայական
« 2018թ. »

Շ Ե Ն Բ. Շ Ի Ն ՈՒ Թ Յ Ա Ն

Ամրագրի գրանց կետը	Կողորդմանները		Նուստ- բույրը (մետր)	Սահմանակից անխնամակիր (օտարաբնակիչ անուն, ազգանունը (անվանումը))	Համարը կամ հույժանի համարաթիվ	Գործարանական նշանակությունը (անվանումը)			Կողորդմանները		Խաչադրված (մետր)
	Y	X				1	2	3	Y	X	
1	8466078.254	4455901.780	55.98		1	Պարիսպ	1	8466086.411	4456094.694	1	4.16
2	8466080.050	4455957.730	45.14		2	Սահմանագույց	2	8466084.060	4456098.126	2	3.86
3	8466079.667	4456002.871	39.97				3	8466087.244	4456100.308	3	4.16
4	8466077.592	4456042.789	54.31				4	8466089.606	4456096.883	4	3.87
5	8466082.405	4456096.886	96.65				1	8466086.411	4456094.694	1	2.28
6	8466159.749	4456154.849	33.44				2	8466088.514	4456075.843	2	3.28
7	8466188.079	4456172.622	9.62				3	8466091.961	4456077.837	3	2.28
8	8466196.960	4456176.308	20.62				4	8466091.632	4456075.576	4	3.13
9	8466217.566	4456175.999	24.46				1	8466088.514	4456075.843	1	
10	8466241.238	4456181.755	23.13				2	8466088.514	4456075.843	2	
11	8466251.980	4456191.975	31.55				3	8466091.961	4456077.837	3	
12	8466288.329	4456209.328					4	8466091.632	4456075.576	4	

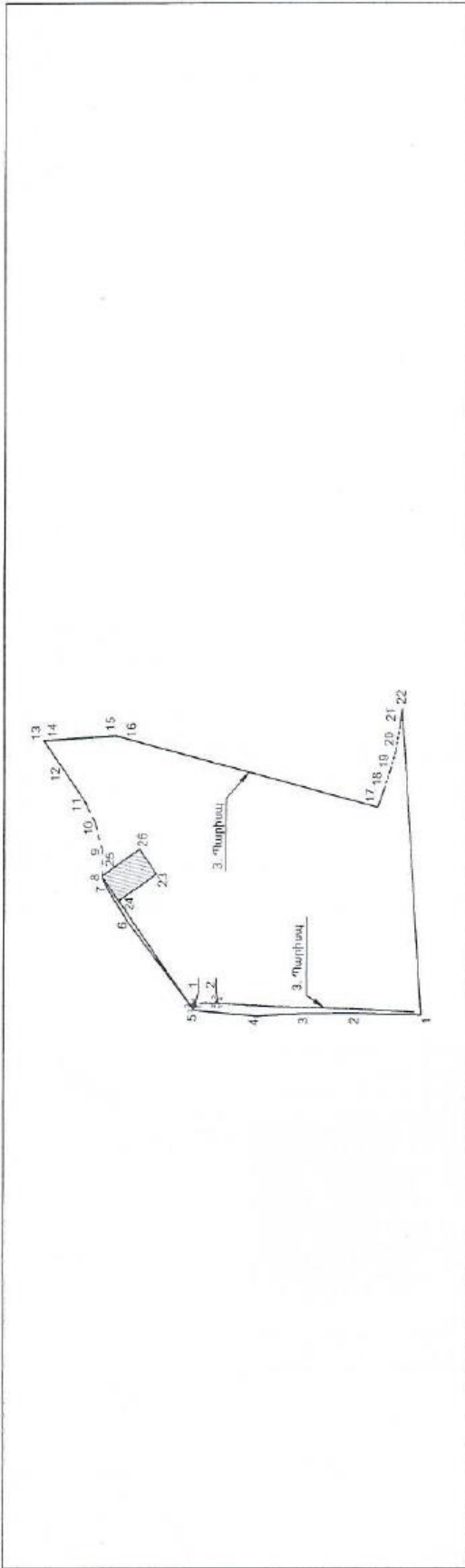
ՀՈՂԱՍԱՍԻ
5.323939 ha
07-043-0128-0252
Գյուղատնտեսական
Արտավայր
Վայելիկ վայելույթ
(մուկ, ազգանուն)
Որակավորման վկայականի համարը 054 տրոնան առիս, ամսաթիվը 15.12.2011 թ.
Իրավաբանական անձի 282.64083 ԱԶ Վայելիկ վայելույթ

28.08.2019
տրոնան առաքիլ

Հարցազեկ
ՄԱՍՆԱՎՈՐ
09.09.2017

ՀՈՂԱՍԱՍԻ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

Գազիկ խաչատրյան _____ ին Հողատվացման հիմքը Քիվ 16042013-07-0042 վկայական
 Անուն, ազգանուն
 Կոտայք _____ Մայակովսկի
 մարզ համայնք
 Մասշտաբ 1:5000

Շ Ե Ն Բ Ե Ի Ն ՈՒ Թ Յ Ա Ն

Անվանում ընդամենը	Կոորդինատները		Մակերեսը (մետր)	Մասնաձևի անվանաթիվը (գտնարկի անուն, ազգանունը (անվանում))	Կառուցված կամ կառուցվելու հասկացի	Գործարանային նշանակությունը (անվանում)	Արտոնագրի նշանակումը			
	Y	X					Y	X	Քառակուսի նշանակումը	
1	8466078.254	4455901.780	55.98		1	Պարիսպ	1	8466086.411	4455904.694	4.16
2	8466080.050	4455957.730	45.14		2	Սահմանը	2	8466084.060	4456098.126	3.86
3	8466079.667	4456002.871	39.97				3	8466087.244	4456100.308	4.16
4	8466077.552	4456042.789	54.31				4	8466089.606	4456096.883	3.87
5	8466082.405	4456096.886	98.65				1	8466086.411	4456094.694	2.28
6	8466150.749	4456154.840	33.44				2	8466088.514	4456075.848	3.28
7	8466188.079	4456172.622	9.62				3	8466091.961	4456077.837	2.28
8	8466196.960	4456176.308	20.62				4	8466091.632	4456075.576	3.13
9	8466217.566	4456175.599	24.46				1	8466088.514	4456075.848	3.13
10	8466241.235	4456181.795	23.13							
11	8466261.980	4456191.975	31.55							
12	8466288.299	4456209.328								

Հողատվագիրը կազմակերպել է
 Վալերիկ Գալստյան
 (Անուն, ազգանուն)

15.12.2011 թ.

09.09.2017
 Իրականացրել է

Ե Ձ Ր Ա Կ Ա Ց ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն N 24

02.02.2018 թ.

ք. Երևան

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի դեկտեմբերի 29-ի «Հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաներ կազմելու կարգը հաստատելու մասին» թիվ 1918-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 13-րդ կետի պահանջների՝ հիմք ընդունելով ՀՀ վարչապետի 2001թ. օգոստոսի 13-ի թիվ 599 որոշմամբ ստեղծված «Հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների համաձայնեցման միջգերատեսչական հանձնաժողովի» անդամների՝ ՀՀ մշակույթի 03/14.2/334-18, ՀՀ բնապահպանության 3/02.2/30038-18, ՀՀ գյուղատնտեսության Ա2Հ/ԱԲ-2/878-18, ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների 07/25.2/483-18, ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների 05/16.3/575-18, ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների 02/14.1/1361-18 նախարարությունների, ՀՀ կառավարությանն առընթեր քաղաքաշինության պետական կոմիտեի 06/11/355-18, ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի ՆԳ/454-18 գրություններով ներկայացրած դրական կարծիքները՝ Հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների համաձայնեցման միջգերատեսչական հանձնաժողովը տալիս է դրական եզրակացություն՝ ՀՀ Կոտայքի մարզի Մայակովսկի համայնքի հողերի նպատակային նշանակությունը փոխելու նպատակով կազմված հողաշինարարական գործին, որով նախատեսվում է Մայակովսկի համայնքի վարչական տարածքում գտնվող քաղաքացու սեփականություն հանդիսացող գյուղատնտեսական նպատակային նշանակության հողերից 5.0 հա արոտավայր (կադաստրային ծածկագիր 07-043-128-0252) փոխադրել էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի և կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների հողերի կատեգորիա՝ կոմունալ օբյեկտների հողեր գործառնական նշանակության (մասնավոր գերեզմանատուն):

Հանձնաժողովի նախագահ՝ -Վ. Տերտերյան

քարտուղար՝ -Ռ. Մինասյան